

ΠΟΙΜΑΝΤΙΚΑ ΣΤΙΓΜΙΟΤΥΠΑ

ΜΝΗΜΗΝ ΑΓΕΙΝ ΕΤΑΧΘΗΜΕΝ...

ΤΟΥ Κ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Μ. ΣΤΑΥΡΟΠΟΥΛΟΥ
Έπ. Καθηγητού του Πανεπιστημίου Αθηνών

Στο σημερινό μου άρθρο θέλω να καταγράψω την δμολογία ενός φίλου με τον οποίο είχα πριν λίγες ημέρες μία πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση. Θα προσπαθήσω να μεταφέρω όσο γίνεται πιο πιστά αυτά που μου έμπιστεύθηκε εκείνο το βράδυ.

Παιδιά και παιδεία

«Ένα από τα πιο αγαπημένα μου παιχνίδια, όταν ήμουν μικρός και άκουγα τις ιστορίες που μου διηγούνταν οι μεγάλοι, ήταν να φαντάζωμαι τον εαυτό μου στην θέση των ήρώων και να παίζω με τη σειρά όλα τα πρόσωπα που έπαιρναν μέρος σ' αυτές. Μ' αυτόν τον τρόπο προσπαθούσα να μπω μέσα τους και να ζήσω από τη δικιά τους σκοπιά τα γεγονότα και την εξέλιξη της ιστορίας. Ήταν ένα παιχνίδι (παιδιά) καταπληκτικό, γιατί πρώτα - πρώτα απαιτούσε ιδιαίτερη προσοχή τη στιγμή της διηγήσεως ούτως ώστε ν' αποτυπωθούν στο μυαλό μου όλες οι λεπτομέρειες που θα με βοηθούσαν στη συνέχεια ν' αναπαραστήσω με την απαιτούμενη ακρίβεια τα πρόσωπα εκείνα.

«Η χαρά που αισθανόμουν κατά την διήγηση γινόταν πιο έντονη όταν ήγώ ο ίδιος επανελάμβανα τους διαφόρους ρόλους μόνος μου ή επ' άκροατηρίω. Ήταν ένα είδος «πολλαπλασιασμού» του θεάματος που μ' έτρεφε για πολύ καιρό. «Αν ξέχναγα κάτι, επανερχόμουν στον πρώτο διδάξαντα, ρωτούσα και ρωτούσα, συμπλήρωνα τα κενά κι επέστρεφα δριμύτερος στις αναπαραστάσεις μου. Με τον καιρό χτιζόταν μέσα μου ένας υπερήρωας που ήθελε να ένοσαρκιώνει όλες τις πτυχές, καλές και κακές, των επί μέρους ήρώων της ιστορίας. Έπέμενα όμως στην διαφοροποιημένη προβολή των προσώπων». Αυτό απαιτούσε περισσότερη δεξιοτεχνία και προσπάθεια εκ μέρους μου. Θεωρούσα πολύ πιο σημαντικό να δημιουργώ διαφορετικούς ρόλους επί της «φανταστικής» σκηνής που να διαλέγονται μεταξύ τους και να οικοδομούν την παράσταση.

Σύμπτωση... απόψεων

«Η χαρά μου λοιπόν υπήρξε μεγάλη, όταν, στο Δημοτικό σχολείο που φοιτούσα ήρθε κάποια στιγμή ένας φωτισμένος δάσκαλος που είχε ακριβώς την ίδια ιδέα με τη δική μου! Όταν ετοίμαζε μια σχολική γιορτή με θεατρικό έργο επέμενε όλοι να μαθαίνουμε όλους τους ρόλους, να τους παίζουμε εναλλάξ κι έποιος στο τέλος ρόλος μάς πήγαινε περισσότερο ή τον αποδίδαμε καλλίτερα αυτόν και θα παίζαμε στην τελική παράσταση.

«Καταλαβαίνετε την έκπληξη των δικών μας, όταν, την ημέρα της γιορτής, αντίκριζαν επί σκηνής αντί για στρατηγό απλό στρατιώτη ή χωρικό, αντί για βασιλιά, υπήκοο ή δούλο. Έμεις πάντως το διασκεδάσαμε πολύ στην τάξη, γιατί θγαίναμε πιο εμπλουτισμένοι μέσα από τις δημοκρατικές... αυτές διαδικασίες εναλλαγής των ρόλων. Γλυτώναμε έτσι από μία στατική αναπαραγωγή ενός συστήματος με καθιερωμένες δομές και ιεραρχίες. Εφαρμόζαμε μ' αυτόν τον τρόπο τις ακαδημαϊκές ελευθερίες από το Δημοτικό.

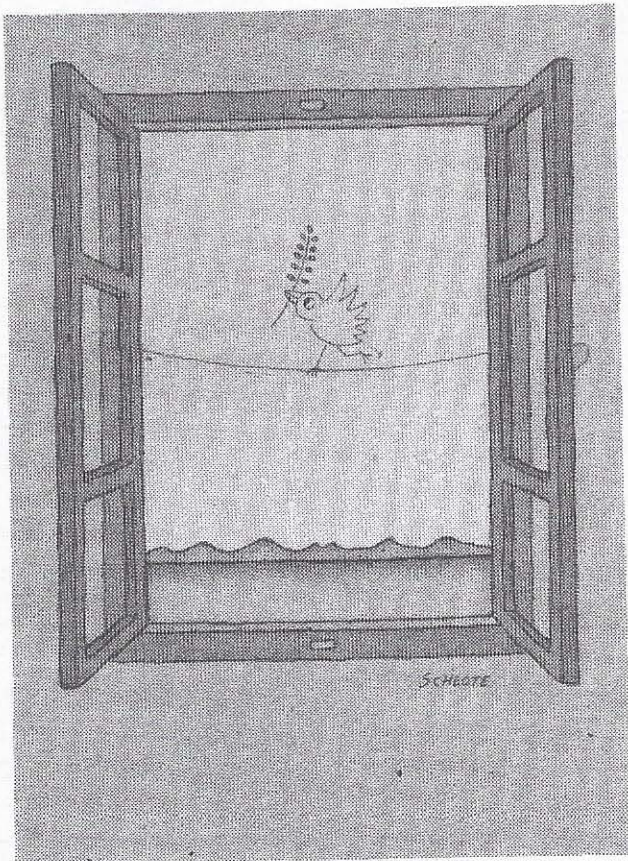
«Βιβλιόδραμα»

«Το παιχνίδι, βέβαια, αυτό μου είχε γίνει έμμονη ιδέα και δεν άφηνα περίπτωση που να μη το παίζω. Το αποκορύφωμα ήταν οι βιβλικές ιστορίες. Μπορώ να ισχυρισθώ ότι την αγάπη μου για την Άγία Γραφή την όφειλω κατά κάποιο περίεργο τρόπο σ' αυτή μου την «ιδιοτροπία». Είχα κατά μίαν έγγονα έναν δικό μου τρόπο να προσεγγίζω τα βιβλικά πρόσωπα, να συνδέωμαι με την τύχη τους, ν' αλλάζω στρατόπεδα, τόπους και χώρους δράσεως, να έρχωμαι σ' επικαιριότητα με έχθρους και φίλους του Θεού, να μεταμορφώνωμαι σε άγγελο, άνθρωπο, ζώο ή δαίμονα, δυνάστη ή δυναστευόμενο, προφήτη ή ιερέα, σαμαρείτη ή Ιουδαίο.

«Η χαρά μου ήταν μεγάλη, όταν τις ιδέες μου αυτές τις συμμεριζόντουσαν οι φίλοι κι ώρες ατέλειωτες

μέσα από τα παιχνίδια αυτά μαθαίναμε να διακρίνουμε δειλά - δειλά το μεγάλο «δράμα» της ανθρώπινης και της θείας ιστορίας που αποτυπώγταν σ' εκείνες τις ιστορίες. Η Αγία Γραφή περιέχει πραγματικά το μεγαλύτερο και πλούσιότερο δραματολόγιο του παγκοσμίου θεάτρου με απaráμιλλη ποικιλία χαρακτήρων. Έπρεπε να περάσουν πολλά χρόνια από τους πρώτους εκείνους πειραματισμούς για να μάθω, ότι σήμερα, αὐτοῦ τοῦ τύπου τις προσεγγίσεις τις ονομάζουν «βιβλιόδραμα»· μάλιστα ἀπ' ὅ,τι ἀκούω ἔχει καὶ πολὺ μεγάλη πέραση.

»Εγώ, πάντως, ὄλ' αὐτὰ τὰ χρόνια δὲν ἔχανα εὐκαιρία πού νὰ μὴ δοκιμάζω μόνος μου ἀλλὰ καὶ νὰ παρατρύνω οἰκείους, φίλους, μαθητές, φοιτητές σ' αὐ-

«Καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη!»
Σκίτσο τοῦ W. Schlotte γιὰ τὸν Oxfam.

τοῦ τοῦ τύπου τὴν προσέγγιση τῶν βιβλικῶν κειμένων. Μόνο ὅταν ζήσεις ἀπὸ μέσα μίᾳ κατάστασι ἢ ἕνα πρόσωπο μπορείς καὶ νὰ τὸ καταλάβεις καὶ νὰ ἐμβαθύνεις στὸ μεγαλεῖο καὶ στὶς δυσκολίες του». Ἔτσι τέλειωσα ὁ φίλος μου τὴν διήγησή του ἐκείνο τὸ βράδυ.

Μία πρόταση πρὸς τοὺς ἀναγνώστες

Αὐτὸν τὸν ἀπλὸ τρόπο θέλω νὰ προτείνω στοὺς ἀγαπητοὺς μου ἀναγνώστες γιὰ προετοιμασία τους καὶ προετοιμασία τοῦ ποιμνίου τους γιὰ τὰ φετινὰ Χριστοῦγεννα.

Θὰ τὸν οὐνοῦ δ ι α ὀ χ ι κ ἔ ς τ α υ τ ἱ σ ε ι ς με τὰ πρόσωπα καὶ τὰ πράγματα πού ἐμπλέκονται στὴ διήγησι τῶν Χριστογέννων καὶ σὲ ὅλη τὴν περίοδο τῆς νηστείας πού μᾶς προετοιμάζει γι' αὐτά. Μεγάλῃ β ο ἡ θ ε ι α μπορεί νὰ μᾶς προσφέρει τὸ συναξάριον τῆς Κυριακῆς πρὸ τῆς Χριστοῦ γεννήσεως κατὰ τὴν ὁποίαν «μνήμην ἄγειν ἐτάχθημεν παρὰ τῶν Ἁγίων καὶ θεοφόρων Πατέρων ἡμῶν, πάντων τῶν ἀπ' αἰῶνος Θεῶ εὐαρεστησάντων, ἀπὸ Ἄδὰμ ἄχρι καὶ Ἰωσήφ τοῦ μνήστορος τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου..., ὁμοίως καὶ τῶν Προφητῶν καὶ τῶν Προφητῶν». Ἐπίσης χρήσιμο εἶναι νὰ λάβουμε ὑπόψη τὰ δύο πρώτα κεφάλαια τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Ματθαίου με τὰ παράλληλά τους.

Δὲν γνωρίζω κατὰ πόσον προλαβαίνουμε, στὸ σύντομο χρονικὸ διάστημα πού μεσολαβεῖ ἀπὸ τὴ λήψη τοῦ περιοδικοῦ μέχρι τὴν ἡμέρα τῶν Χριστογέννων, ὥστε νὰ κάνομε ὅλες αὐτὲς τίς ἀναγκαῖες ταυτίσεις καὶ νὰ μάθουμε ἀπέξω τοὺς ρόλους μας. «Ὁ βίος, ἄλλωστε, βραχύς, ἢ τέχνη μακρὴ, ὁ καιρὸς ὀξύς». Ἄς μὴ χάνουμε λοιπὸν καιρὸ καὶ ἄς προτρέψουμε ἑαυτοὺς καὶ ἀλλήλους:

*Δεῦτε ἴδωμεν πιστοί, πού ἐγεννήθη ὁ Χριστός·
ἀκολουθήσωμεν λοιπόν, ἐνθα ὀδεύει ὁ ἀστὴρ,
μετὰ τῶν Μάγων Ἀνατολῆς τῶν Βασιλέων.
Ἄγγελοι ὕμνοῦν, ἀκαταπαύστως ἐκεῖ.
Ποιμένες ἀγραυλοῦσιν, ὠδὴν ἐπάξιον,
Δόξα ἐν ὕψιστοις λέγοντες,
ἐγὼ σήμερον ἐν Σηλαίῳ τεχθέντι,
ἐκ τῆς Παρθένου καὶ Θεοτόκου,
ἐν Βηθλεὲμ τῆς Ἰουδαίας.*

Καλὰ Χριστοῦγεννα!

Παρακαλοῦνται ὅσοι ἀποστέλλουν ταχυδρομικὲς ἐπιταγὲς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Θεολογία», «Ἐκκλησία» καὶ «Ἐφημέριος», νὰ σημειώνουν καὶ τὴν αἰτία τῆς ἀποστολῆς.